

Capitolul I. Cadrul conceptual

Secțiunea 1. Cesiunea de contract – noțiune

1. Cesiunea de contract poate fi definită ca acea operațiune juridică prin care una dintre părțile unui contract (cedentul), este înlocuită cu un terț (cesionarul), în baza acordului intervenit, în cursul executării contractului, între cedent și cesionar, cu consimțământul cocontractantului cedat.

Cesiunea de contract (denumită de o parte a doctrinei, precum și de anumite legislații străine, și „cesiune de poziție contractuală”), presupune intervenția a trei părți: **cedentul** (partea care își cedează poziția contractuală), **cesionarul** (terțul care, ca efect al acordului încheiat cu cedentul, preia locul acestuia în raportul juridic contractual) și **cedatul** (partea contractuală inițială, față de care se vor produce, de asemenea, efectele cesiunii de contract).

După cum în mod clar rezultă din definiția de mai sus, cesiunea de contract antrenează transferul contractului însuși, ca raport juridic complex, diferențiindu-se astfel de cesiunea drepturilor de creanță rezultate din contract sau de stingerea contractului inițial și înlocuirea lui cu un nou raport contractual.

Ca instituție juridică, cesiunea de contract reprezintă, în primul rând, o creație a practicii și a doctrinei, unele state recurgând ulterior la reglementarea ei în legislația internă. Codul civil român în vigoare la această dată nu face nicio referire directă la cesiunea de contract, aceasta nefiind reglementată cu caracter general nici de alte surse legislative interne. În dreptul nostru sunt reglementate aplicații ale cesiunii de contract în unele domenii. Totuși, calificarea

acestei instituții ca fiind cesiune de contract a fost îndelung contestată de doctrina clasică, care se pronunță în sensul inadmisibilității cesiunii de contract, și alege să interpreteze aceste aplicații ca fiind simple cesiuni de creanță.

În perioada recentă, doctrina noastră, sub influența teoreticienilor francezi și a evoluțiilor de ordin practic, a reluat însă problema admisibilității acestei operațiuni juridice, precum și a condițiilor de realizare și a efectelor ei.

Secțiunea a 2-a. Scurte repere istorice

2. Dreptul roman nu a cunoscut niciodată cesiunea de contract.

În dreptul roman, ideea legăturii indisolubile dintre **obligația juridică** și titularul ei a fost atât de adânc înrădăcinată încât, inițial, transmiterea drepturilor și a datoriilor nu era admisă decât pentru cauză de moarte. Chiar și în acest caz, **transmisiunea mortis causa** viza doar transmisiunile cu titlu universal, orice transmisiune cu titlu particular fiind prohibită¹.

3. Totuși, necesitățile practice imprimate de o economie în curs de dezvoltare au pledat împotriva incesibilității drepturilor și obligațiilor pe cale convențională. Astfel, dreptul roman a evoluat, admitând înlocuirea creditorului sau debitorului unui raport contractual, pe calea **novației**², cât și prin „substituire”, prin *cognitio in rem suam*, iar apoi pe calea unui *procuratio in rem suam*, a unui mandat judi-

---

¹ A se vedea, în acest sens, Ph. Reymond, *La cession des contrats*, Centre du droit de l'entreprise de l'Université de Lausanne, Lausanne, 1989, p. 14.

² În acest sens, L. Pop, *Tratat de drept civil. Obligațiile*, vol. I. Regimul juridic general, Ed. C.H. Beck, București, 2006, p. 297.

ciar în interes propriu¹. Transformările ulterioare cunoscute de dreptul roman au avut în vedere în special transmiterea elementului activ al raportului obligațional – a creanței, fără să se preocupe de transferul de datorie sau de cesiunea de contract.

4. O aplicație practică foarte timpurie a cesiunii de contract este documentată a fi avut loc la începutul secolului al XIV-lea², totuși primele teorii doctrinare pe această temă au întârziat să apară, manifestându-se abia în a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în special în Germania.

Dezbătând pentru prima dată problematica cesiunii de contract, promotorul acestei operațiuni, Otto Bähr, o explica drept o **cesiune de creanță**, corelată cu o **preluare de datorie**³.

Această viziune asupra cesiunii de contract a fost preluată și de către jurisprudența franceză, care a început să se preocupe de această operațiune juridică abia după jumătatea secolului al XX-lea. Doctrina franceză pe această temă este poate cea mai prolifică, având în vedere că, similar dreptului românesc, nu există nicio reglementare legală directă care să tranșeze, într-un fel sau altul, problema cesiunii de contract.

La oră actuală, cesiunea de contract este reglementată în mod expres în anumite legislații, cum ar fi cea italiană și cea portugheză, care prevăd că cesiunea de contract reprezintă o operațiune juridică tripartită, prin care se realizează înlocuirea cedentului cu cesionarul

---

¹ M.D. Bob, *Repere istorice ale cesiunii de contract în dreptul privat*, în *Cesiunea de contract. Repere pentru o teorie generală a formării progresive a contractelor*, volum colectiv, Ed. Sfera Juridică, Cluj-Napoca, 2007, p. 58.

² La începutul secolului al XIV-lea, Louis de Bavière a anunțat că îi prelua pe evreii din Strasbourg sub protecția sa personală, asigurându-le bunurile și drepturile contra unei sume anuale de șazeci de mărci. După numai un an, împăratul a cedat acest contract vasalilor săi, conții de Oettingen, după cum arată Robert Laffont în *La memoire d'Abraham*, 1983, în *E. Jeuland, Cession de contrat*, Recueil Dalloz, octobre 2000, p. 4.

³ O. Bähr, în *Ph. Reymond, op. cit.*, p. 15.

în cadrul unui raport contractual deja născut, cu acordul cocontractantului (cedatul). De asemenea, cesiunea de contract cu **acordul cedatului** este prevăzută și în legislația argentiniană¹.

Secțiunea a 3-a. Prezentarea teoriilor care explică cesiunea de contract

3.1. Teoria dualistă (analitică)

3.1.1. Prezentare

5. Teoria dualistă sau analitică explică **cesiunea de contract** ca fiind „acea convenție prin care se transferă de către un cocontractant către un terț ansamblul raporturilor juridice născute din contract. Cesiunea astfel definită are ca obiect pentru una din părți „*de a atribui pentru viitor unui terț rămas străin față de contract toate drepturile și obligațiile născute din acesta și, pentru cealaltă parte, de a-l face pentru viitor pe cedent, străin față de contractul inițial.*”²

Așa cum reiese din definiția propusă mai sus, cesiunea de contract este văzută nu ca un transfer al contractului în integralitatea sa, ci ca o transmitere între cedent și cesionar a elementelor contractuale care îl alcătuiesc (drepturi, obligații, accesorii ale acestora).

Explicația dualistă a cesiunii de contract reprezintă viziunea clasică asupra acestei operațiuni, pe care am amintit-o și mai sus, enunțată în a doua jumătate a secolului al XIX-lea de către Otto Bähr, și

---

¹ A se vedea *E. Jeuland, Cession de contrat*, p. 4.

² Citat preluat din *Ch. Lapp, Essai sur la cession de contrat synallagmatique à titre particulier, thèse, Strasbourg, 1950*, în Ioan Popa, Cesiunea contractului, în R.R.D. nr. 10/2006, p. 126.

preluată ulterior de doctrina franceză, la mijlocul secolului XX, avându-l aici ca promotor pe Ch. Lapp¹.

Această teorie permite transmiterea tuturor drepturilor și a obligațiilor rezultând dintr-un contract, ceea ce face ca această operațiune să se deosebească de mecanisme similare, cum ar fi novația subiectivă, delegația perfectă, sau stipulația pentru altul.² I se reproșează însă, în general și faptul că nu prevede o soluție pentru transferul drepturilor potestative către cesionar³. **6.** Totodată, operațiunea în sine este descompusă în două mecanisme juridice distincte: o **cesiune de creanță și o cesiune de datorie**⁴. Această scindare face ca cesiunea de contract să depindă de admisibilitatea celor două procedee prin care se realizează.

Dacă cesiunea de creanță este permisă în dreptul francez, beneficiind de o reglementare legală destul de generoasă, similară cu cea din dreptul nostru, cesiunea de datorie nu este reglementată de niciuna dintre cele două legislații, admisibilitatea ei fiind îndelung discutată și în majoritatea cazurilor contestată în dreptul francez. Totuși, există și autori care nu văd un obstacol juridic în calea realizării cesiunii de datorie, notând faptul că simpla omisiune a legiuitorului de a reglementa cesiunea de datorie nu înseamnă interzicerea ei, **latura**

---

¹ A se vedea, în același sens, și *C. Larroumet*, *Droit civil*, IIIème Edition, Tome III, Ed. Economica, 1990, Paris, p. 845: „Chiar dacă cesiunea drepturilor și obligațiilor derivând dintr-un contract încheiat de autor nu este prevăzută de lege, nimic nu se opune stipulării acesteia în contract [...]”

² A se vedea *C. Ghestin, M. Jamin, J. Billiau*, *Traité du droit civil. Les effets du contrat. Droits des obligations*, 3ème édition, LGDJ, Paris, 2000, p. 1120.

³ *C. Ghestin, M. Jamin, J. Billiau*, op. cit., p.1123

⁴ Pentru o decizie mai veche a Curții de Casație franceze, care se referă nu la cesiunea contractului, ci a „obligațiilor active și pasive, corelative, rezultând dintr-un contract sinalagmatic”, a se vedea Hotărârea din data de 12 martie 1946 a Curții de Casație, Camera civilă, www.lexinter.net.

pasivă a raportului obligațional putându-se, deci, transmite pe cale convențională.¹

3.1.2. Admisibilitatea cesiunii de datorie în dreptul românesc

7. *De plano*, viziunii dualiste asupra cesiunii de contract i se prevăd aceleași piedici în dreptul civil francez ca și în cel român. Astfel, **cesiunea de datorie cu titlu particular, autonom**, nu este reglementată în legislația celor două state², și este contestată în doctrină și în jurisprudență.

S-a pus problema modalității efective prin care s-ar putea realiza cesiunea de datorie. O primă interpretare propusă ar fi că, dacă transmiterea laturii active a unui raport obligațional este fără îndoială posibilă, pe calea unei cesiuni de creanță, operațiunea simetrică, a cesiunii de datorie (transmiterea laturii pasive), ar trebui să comporte aceleași elemente și să se realizeze în aceleași condiții.

8. Ca atare, trei condiții cumulative ar trebui să fie îndeplinite în cazul cesiunii de datorie: (1) un acord între debitorul inițial (**cedentul**) și noul debitor (**cesionarul**); (2) existența unei datorii; (3) liberarea cedentului ca efect al operării cesiunii de datorie, fără necesitatea obținerii acordului creditorului cedat³.

---

¹ A se vedea *Ch. Lapp*, *Essai sur la cession de contrat synallagmatique à titre particulier*, în *Revue internationale de droit comparé*, 1952, Vol. 4, Issue 2, p. 375-377.

² Anumite legislații conțin reglementări exprese cu privire la mecanismul cesiunii de datorie. Este cazul Germaniei sau Elveției. A se vedea în acest sens *Revue internationale de droit comparé*, 1952, vol. 4, Issue 2, p. 376.

³ Pentru opinia potrivit căreia, dacă unul dintre trei elemente ale cesiunii lipsește, nu poate fi vorba despre o adevărată cesiune de datorie, a se vedea *J. Flour, J.-L. Aubert, Yv. Flour, É. Savaux*, *Droit civil. Le rapport d'obligation*, Armand Colin, Paris, 1999, p. 242: „În cazul în care una dintre aceste condiții nu este îndeplinită, nu are loc o veritabilă cesiune de datorie, ci numai o operațiune juridică mai mult sau mai puțin asemănătoare.”

Totuși, pentru motive lesne de înțeles, această viziune bipartită asupra cesiunii de datorie nu și-a găsit adepți în doctrină. În lipsa unei reglementări legale exprese vizând cesiunea de datorie, devine evident că trăsăturile ei nu pot fi identice cu cele ale cesiunii de creanță.

9. Dacă **schimbarea creditorului** nu prezintă mare importanță pentru debitor, ceea ce permite realizarea cesiunii de creanță, reciproca nu este valabilă. Persoana debitorului este întotdeauna importantă pentru creditor, în special în ceea ce privește **obligațiile financiare**, întrucât **solvabilitatea debitorului** apare ca esențială. De aici rezultă în dreptul francez principiul conform căruia niciunui creditor nu i se poate impune schimbarea debitorului.¹

10. Astfel, acea parte a doctrinei franceze și române care consideră posibilă **transmiterea laturii pasive** a unui raport obligațional între cedent și cesionar condiționează această transmitere de **acordul creditorului cedat**.

11. Este vorba despre obținerea **consimțământului la cesiune** a creditorului cedat, în lipsa căruia nici cedentul, nici cesionarul, nu pot invoca cesiunea intervenită între ei față de acesta. Acest consimțământ trebuie diferențiat de condiția impusă de art. 1393 C. civ. (și de art. 1690 C. civ. fr.) în materia cesiunii de creanță. Aceste articole condiționează **opozabilitatea cesiunii de creanță** față de **debitorul cedat** fie de acceptul acestuia, fie de notificarea sa. Deosebirea

---

¹ A se vedea, în acest sens, *I. Gallmeister*, Cession de dette et effet relatif des contrats, comentariu asupra Deciziei Curții de Casație franceze, Secția I civilă, no. 08-11.093, în Dalloz actualité. Pentru comentariul altor două decizii ale Curții de casație franceze (respectiv Decizia nr. 73-12.442 din 10 februarie 1975 a Curții de Casație, Camera comercială și Decizia Curții de Casație, Camera I civilă nr. 08-11.093 din data de 30 aprilie 2009), care permit cesiunea de datorie, cu acordul creditorului cedat, a se vedea *L. Andreu*, La cession de dette: quel avenir?, Recueil Dalloz 2009, p. 2400.

este clară: în cazul cesiunii de creanță, conform prevederilor art. 1393 C. civ., cedatul trebuie doar informat, pe orice cale, despre faptul intervenirii cesiunii. Informarea face ca cesiunea să îi devină opozabilă, indiferent de acordul/dezacordul său cu privire la schimbarea persoanei creditorului.

Cesiunea de datorie s-ar realiza, în acest caz, printr-un **acord tripartit** între debitorul cedent, creditorul cedat și cesionar.

12. Obligativitatea obținerii acordului creditorului cedat în cazul cesiunii de datorie, spre deosebire de cesiunea de creanță, nu este dată numai de prevederea expresă în lege a condițiilor în care se realizează aceasta din urmă. Astfel, în cazul cesiunii de creanță, ceea ce se transmite este o valoare patrimonială, un bun care se află în circuitul civil și poate circula nerestricționat dintr-un patrimoniu în altul. În cazul cesiunii de datorie, se transferă un element de pasiv.

Această specificitate a **obiectului cesiunii de datorie** constituie tocmai motivul pentru care se contestă admisibilitatea ei, chiar și în prezența acordului creditorului cedat.

13. O parte din detractorii acestei operațiuni consideră că lipsa reglementării în Codul civil a transiterii pe cale convențională a unui element de pasiv, privit *ut singuli*, este sinonimă cu inadmisibilitatea acestei operațiuni¹. În lipsa unei detalieri a motivelor pe care se sprijină această incesibilitate, considerăm că această rezervă va trebui interpretată totuși ca referindu-se doar la **cesiunea de datorie bipartită**, ca operațiune simetrică cesiunii de creanță.

---

¹ În acest sens, E. Jeuland, *op. cit.*, p. 4. Pentru o opinie similară consacrată de doctrina română, a se vedea și C. Stătescu, C. Bîrsan, *Teoria generală a obligațiilor*, ed. a IX-a. Ed. Hamangiu, 2008, p. 361. Autorii consideră totuși că cesiunea de datorie nu este contrară, prin obiectul ei, principiilor de drept civil, o astfel de transmisiune putând fi avută în vedere, *de lege ferenda*.

Simplul fapt al **tăcerii legiuitorului** nu poate fi interpretat ca motiv de inadmisibilitate a cesiunii de datorie. Dimpotrivă, în dreptul civil, ca expresie a **libertății contractuale**, tot ce nu este interzis este considerat ca fiind permis. Adevăratul obstacol în calea admiterii cesiunii de datorie îl constituie nu faptul nereglementării legislative a acestei operațiuni, ci chiar obiectul său – **latura pasivă a unui raport obligațional**.

14. Un autor francez susținea, referindu-se la **obiectul cesiunii de datorie**, că un element de pasiv nu poate fi transmis ca atare, întrucât datoriile nu constituie bunuri¹. Concluzionând, rezultă că datoriile nu se află în circuitul civil și nu pot fi transferate.

Conform unei alte opinii, **datoria**, spre deosebire de creanță, nu poate fi privită decât prin prisma cauzei sale, fiind inseparabilă de aceasta. Scopul pentru care debitorul cedent și-a asumat obligația este diferit față de scopul în vederea căruia s-a obligat cesionarul. Ca atare, obligația cesionarului, având o altă cauză, va fi o obligație nouă².

15. Dincolo de discuțiile doctrinare pe această temă înregistrate în special în dreptul francez, dar care își găsesc aplicabilitatea și în dreptul românesc, considerăm că **cesiunea de datorie, ca operațiune juridică tripartită**, poate fi admisă în dreptul românesc actual, întrucât nu contravine prin obiectul său regulilor generale de drept care cârmuiesc materia obligațiilor. Principala critică ce se aduce de

---

¹ A se vedea A. *Seriaux*, *Droit des obligations*, PUF, Coll. *Droit fondamental*, 2ème ed., 1997, nr. 179, în J. *Flour*, J.-L. *Aubert*, Yv. *Flour*, É. *Savaux*, *op. cit.*, p. 243.

² Ph. *Malaurie*, L. *Aynès*, *Cours de droit civil. Les obligations*. Tome VI, 7ème édition, Cujas, 1996, p. 747: Aceasta se explică prin faptul că, spre deosebire de o creanță, o datorie este inseparabilă de cauza sa. Un debitor se obligă în considerarea unui anumit scop, iar acest scop este parte integrantă a obligației, în aceeași măsură ca obiectul obligației. Noul creditor nu își asumă vechea obligație (...). Este vorba despre o obligație nouă."

către doctrină acestei operațiuni, și anume că nimeni nu poate avea interes în a-și asuma obligația ce incumbă unei alte persoane, este nejustificată. După cum se arată în numeroase lucrări de specialitate moderne, utilitatea cesiunii de creanță este evidentă, iar **interesul debitorului cesionar** există, fiind determinat de raporturi juridice exterioare cesiunii, cesiunea intervenind, spre exemplu, pentru a se stinge o obligație contractuală fără a se recurge la efectuarea plății. Spre exemplu, există un creditor, *Primus*, al cărui debitor, *Secundus*, este la rândul său creditor al lui *Tertius*. Cesiunea de datorie intervenită între *Tertius*, ca cesionar, și *Secundus*, ca debitor cedent, ar avea ca efect eliminarea acestuia din urmă din raportul contractual cu *Primus*, prin **stingerea obligației**, și înlocuirea lui cu *Tertius*.¹

16. În încheiere, menționăm că cesiunea de datorie, ca operațiune tripartită, a fost recunoscută de jurisprudența din țara noastră. O sentință a Curții de arbitraj comercial internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României a definit în mod judicios cesiunea de datorie ca fiind acel „contract prin care debitorul cedent (...) transmite datoria sa altei persoane (cesionar) (...) care se obligă în locul său față de creditor (...). Cesiunea de datorie necesită **consimțământul creditorului**, creanța fiind un raport personal în care persoana debitorului – solvabilitatea și calitățile sale de bun gospodar – au un rol determinant. [...] Cesiunea de datorie nu este reglementată de legislația română; ea este însă permisă în virtutea **principiului libertății convențiilor**. De la data când creditorul a consimțit preluarea datoriei, vechiul debitor este liberat, noul debitor înlocuindu-l în raportul de obligație.”²

---

¹ Pentru expunerea mai detaliată a acestei situații, precum și pentru alte aplicații practice ale cesiunii de datorie, a se vedea *L. Pop, op. cit.*, p. 282.

² Sentința nr. 97 din data de 25 iunie 1998, pronunțată de Curtea de arbitraj comercial internațional de pe lângă Camera de Comerț și Industrie a României, în R.D.C. nr. 4/1999, p. 127.

Cesiunea de datorie, ca și convenție nenumită, a fost recunoscută și de Înalta Curte de Casație și Justiție. Astfel, instanța supremă a definit într-o decizie¹ cesiunea de datorie ca fiind o convenție între un debitor și o terță persoană, prin care aceasta din urmă consimte să preia datoriile debitorului față de un anumit creditor, cu acordul creditorului respectiv.

Totuși, în decizia sus-menționată, instanța a refuzat să califice ca cesiune de datorie un protocol încheiat între o societate A și o societate B, prin care acestea, cu acordul băncii creditoare, conveneau transferul către B atât a dreptului de proprietate asupra bunului ipotecat, cât și a datoriilor cedentului A față de banca creditoare. Prin interpretarea dispozițiilor protocolului sus-menționat, Înalta Curte a ajuns la concluzia că banca a înțeles să accepte societatea B ca și debitor solidar, alături de debitorul inițial, și nu să permită acestuia să îl înlocuiască pe A în cadrul raportului obligățional.

3.2. Teoria unitară (autonomă)

17. Această teză, denumită de o parte a doctrinei și **teza monistă**, imprimă o viziune nouă, modernă, asupra **cesiunii de contract**, și are ca scop declarat „remediarea” principalului inconvenient prezentat de teoria dualistă: necesitatea **acordului cedatului** pentru **liberarea cedentului**.

Promotorul acestei teorii a fost juristul francez *Laurent Aynès*, care a considerat că cesiunea de contract nu trebuie văzută ca o simplă adițiune a două operațiuni juridice distincte, respectiv a cesiunii de datorie și a cesiunii de creanță, ca elemente ale convenției, ci ca o transmisiune a contractului în întregul său. Această transmisiune are ca scop principal nu transferul de drepturi și obligații, ci **continuarea contractului**, în condițiile în care una dintre

---

¹ A se vedea Decizia nr. 3746 din data de 22 noiembrie 2006 pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție, Secția Comercială în Dosarul nr. 20913/2/2005, www.iccj.ro.

părțile contractuale este înlocuită cu o alta. Conform tezei moniste, în accepțiunea lui Aynès, cesiunea contractului nu contravine nici principiului forței obligatorii a contractului, nici efectului său relativ. Cesionarul este un terț față de contractul inițial, obiect al transmisiunii, dar ca efect al cesiunii devine ținut de acesta, în calitate de având cauză. Mai mult chiar, în cazul cesiunii de contract nu este necesar să se pună problema formalităților impuse de Codul civil în materia opozabilității cesiunii de creanță, nici să se discute admisibilitatea cesiunii de datorie, cesiunea de contract fiind posibilă, chiar și în lipsa acordului cocontractantului cedat¹.

Majoritatea doctrinei franceze, precum și doctrina română au adoptat teza monistă, cu rezerva că cesiunea de contract nu poate totuși opera în lipsa acordului cedatului².

3.3. Cesiune de contract sau substituire de parte contractantă?

18. În general, doctrina se referă la operațiunea transferării pe cale convențională a unui contract, cu toate elementele ce îl compun, folosind expresia „**cesiune de contract**”.

Totuși, unii autori au criticat această **terminologie** ca nefiind riguroasă din punct de vedere juridic.

Principala critică adusă denumirii de cesiune de contract este aceea că noțiunea de „*cesiune*” sugerează, din punct de vedere terminologic, transferul între două părți contractante a unui bun necorporal. Un **contract**, reprezentând un raport juridic complex, alcătuit

---

¹ Teoria monistă, în viziunea lui L. Aynès, astfel cum a fost prezentată în *La cession de contrat et les opérations juridiques a trois personnes*, Economica, 1984, apare menționată în rezumat în lucrarea sus-citată a lui E. Jeuland, p. 4-5.

² A se vedea infra. 2.2.1. În sensul că nu există cesiune de contract, ci prin acordul dintre cedent și cesionar se naște un nou acord, a se vedea *Jamin, Ghestin, Billiau, op. cit.*, p. 1148.

din drepturi și obligații interdependente, nu poate fi considerat ca fiind un bun, o valoare patrimonială¹.

19. Această concepție are la bază o interpretare restrânsă a noțiunilor de „bun” și de „valoare patrimonială”. Consider că **scopul imediat al cesiunii de contract** urmărit de cesionar este acela al dobândirii unui avantaj patrimonial, raportul juridic creat având, deci, un caracter oneros². Din această perspectivă, avantajul patrimonial urmărit de cesionar decurge din însăși asumarea drepturilor și obligațiilor prevăzute în contractul ce face obiectul cesiunii, și nu din fapte exterioare, ca în cazul cesiunii de datorie (a se vedea secțiunea respectivă); sub acest aspect, contractul ar putea fi asimilat unei „valori patrimoniale”.

Autorii care se opun terminologiei de „cesiune de contract” propun, în general, înlocuirea acesteia cu noțiunea de „**cesiune de poziție contractuală**”³.

Unii autori acceptă ambele terminologii, arătând că **cesiunea de contract are ca efect** transferul contractului în întregul său, similar mecanismului cesiunii de creanță, în special în ceea ce privește eliminarea cedentului din câmpul contractual. Noțiunea de cesiune de poziție contractuală prezintă avantajul că permite crearea unor efecte similare cesiunii interne a contractului (care produce efecte

---

¹ A se vedea *P. Vasilescu*, Cesiunea de contract – între nominalism și realism juridic, în vol. Cesiunea de contract. Repere pentru o teorie generală a formării progresive a contractelor, volum colectiv, Ed. Sfera juridică, Cluj-Napoca, 2007, p. 48.

² În doctrină, s-a admis și existența cesiunii de contract cu titlu gratuit.

³ A se vedea, de ex., *I. Najjar*, Clause de substitution et position contractuelle, Recueil Dalloz, 2000, p. 635. În alte lucrări, se folosește teminologia de cesiune a calității de contractant. În acest sens, *Terre, Simler, Lequette, Droit civil. Les obligations*, Dalloz, 2002, p. 1211.

doar între cedent și cesionar) ¹, în cazul în care cedatul nu achiesează și efectul translativ de contract nu are loc.

20. O altă terminologie propusă este „**substituirea de persoane**”². Într-o opinie, substituirea de persoane este diferită de cesiunea de contract, în sensul că aceasta din urmă atrage **liberarea cedentului** (cu acordul cesionarului), pe când substituirea ar menține cedentul în câmpul contractual ca „parte latentă”, chiar dacă există acordul cocontractantului la substituție. Într-o altă opinie, nu există niciun element de diferență între substituirea de persoane și cesiunea de contract, cea dintâi fiind doar o denumire mai indicată pentru această operațiune³.

---

¹ Idem, p. 635: „Atunci când se cedează poziția contractuală, nu se transmite decât unul dintre elementele contractului, ci nu contractul în întregimea lui. Cesiunea contractului în integralitatea sa trebuie să fie opera tuturor părților aceluși contract, părți cu interese complementare sau diferite. [...] Cesiunea unei poziții contractuale (vânzător, cumpărător, locator, etc.) nu reprezintă cesiunea întregului contract. Aceasta se realizează doar *mutuus consensus*.”

² A se vedea *D.R. Martin*, *Du changement de contrat*, Recueil Dalloz 2001, p. 3144. Pentru o discuție detaliată pe tema substituirii de persoane, a se vedea, de asemenea, și *E. Jeuland*, *op. cit.*, p. 3. Analizând diferența dintre cesiunea de contract și substituirea de persoane, autorul arată că, în cel din urmă caz, nu se ajunge la liberarea completă a substituitului, ceea ce reprezintă tocmai elementul de diferențiere dintre substituție și cesiunea de contract. Noțiunea de substituție a persoanei pare a avea trăsături care o diferențiază de cesiunea de contract. [...] Cesiunea de contract ar presupune, deci, spre deosebire de substituția persoanei, dispariția cedentului.”, în *E. Jeuland*, *Proposition de distinction entre la cession de contrat et la substitution de personne*, Recueil Dalloz 1998 p. 356.

³ În acest sens, *P. Vasilescu*, *op. cit.*, p. 48 și urm. Acest autor, ca și doctrina franceză mai sus indicată, este de părere că termenul de „substituție de persoane/de parte contractantă” este unul fără un regim juridic de sine-stătător, neatrăgând, prin el însuși, niciun fel de efecte juridice specifice, ci fiind doar o formulă pentru a ilustra operațiunea prin care se realizează transferul contractului. În același sens, a se vedea și *Ph. Brun*, *Nature juridique de la clause de substitution dans le bénéfice d'une promesse unilatérale de vente: une autonomie de circonstance?*, *Revue trimestrielle de droit civil* 1996, p. 29. De

Având în vedere argumentele mai sus expuse, considerăm că, într-adevăr, concepția potrivit căreia contractul ar reprezenta un bun și ar fi, ca atare, liber cesibil (fără acordul cedatului, întocmai ca dreptul de creanță), este, cel puțin la oră actuală, greu de acceptat. De asemenea, deși convenția dintre cedent și cesionar poate produce anumite efecte juridice și în lipsa consimțământului contractantului la cesiune, nu poate opera o adevărată cesiune de contract pe cale convențională fără **acordul cedatului**, întrucât acestuia nu i se poate impune un nou cocontractant. Totuși, pentru ușurința exprimării, și cu rezerva arătată, se va folosi în continuare, în cadrul prezentei lucrări, terminologia de „cesiune a contractului”.

---

asemenea, trebuie evitată confuzia între termenul de „substituire” de persoane și subrogația personală.

Capitolul al II-lea. Regimul juridic al cesiunii de contract în dreptul actual

21. Așa cum am mai arătat, legislația română în vigoare nu **reglementează cesiunea de contract**. Această instituție juridică este totuși întâlnită în practică, fiind o **convenție nenumită**. Clasificarea convențiilor de cesiune de contract după izvorul lor, precum și principalele caracteristici ale acestor convenții, prezentate în acest capitol, sunt sintetizate din doctrina română și străină în domeniu, precum și din jurisprudența franceză.

Secțiunea 1. Feluri ale cesiunii de contract

22. În general, doctrina care analizează problematica cesiunii de contract reține că aceasta poate fi de două feluri: **legală sau convențională**. Această clasificare se face după izvorul cesiunii de contract, care își poate avea temeiul fie într-o prevedere legală expresă, fie în chiar acordul de voință al părților.

O parte a doctrinei franceze mai amintește și de **cesiunea judiciară de contract**, exemplul clasic oferit fiind cel al cesiunii anumitor contracte încheiate de o societate supusă procedurii insolvenței. Există autori care contestă existența cesiunii de contract judiciare, întrucât, în acest caz, puterea recunoscută instanței de a dispune

cesiunea unui contract își are sursa tot într-o dispoziție legală expresă¹.

O prevedere asemănătoare celei existente în legea franceză a insolvenței există și în Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței². Totuși, organul căruia i se recunosc atribuții în acest domeniu nu este judecătorul sindic, ci administratorul judiciar sau lichidatorul. Astfel, în art. 92 se prevede că „*administratorul judiciar/lichidatorul poate să denunțe un contract prin care debitorul s-a obligat să efectueze anumite servicii specializate sau cu caracter strict personal, în afară de cazul în care creditorul acceptă efectuarea prestației de către o persoană desemnată de administratorul judiciar/lichidator.*” Această prevedere legală a fost interpretată de doctrina română ca fiind o cesiune de contract³. De remarcat că legea română a insolvenței acordă totuși părții contractante dreptul de a lua decizia cu privire la cesiunea de contract⁴.

Secțiunea a 2-a. Cesiunea legală

2.1. Noțiune

23. După cum am arătat deja, **cesiunea legală** de contract este acea cesiune care își găsește izvorul într-o dispoziție expresă a legii.

Cesiunea de contract nu are o reglementare legală în sistemul nostru de drept. Totuși, în anumite cazuri particulare, legiuitorul a intervenit pentru a „organiza” anumite aplicații ale cesiunii de con-

---

¹ A se vedea în acest sens, *Ghestin, Jamin, Billiau, op. cit.*, p. 1153-1154.

² Legea nr. 85/2006 privind procedura insolvenței (M. Of. nr. 359 din 21 aprilie 2006) cu completările și modificările ulterioare.

³ A se vedea, în acest sens, *I. Deleanu, Părțile și terții. Relativitatea și opozabilitatea efectelor juridice*, Ed. Rosetti, București, 2002, p. 57.

⁴ Cesiunea de contract în cadrul procedurii insolvenței ar putea fi interpretată ca un caz de cesiune legală de contract.

tract, fie impunând cesiunea, fie supunând voința părților de a transfera contractul unor condiții mai mult sau mai puțin restrictive¹.

2.2. Cazuri de cesiune legală de contract

24. Doctrina franceză a optat pentru **clasificarea cesiunilor legale** în funcție de condițiile impuse de legiuitor pentru realizarea acestora, și în special în funcție de cerința obținerii **consimțământului cocontractantului cedat**. Având în vedere acest criteriu, se pot distinge patru categorii de cesiuni legale care își găsesc aplicabilitatea și în dreptul românesc, diferențiate după cum legiuitorul a dorit: (1) interzicerea cesiunii contractului, chiar și în cazul în care ar exista acordul cedatului; (2) interzicerea cesiunii în lipsa acordului cedatului; (3) permiterea cesiunii, chiar și în lipsa acordului cocontractantului cedat, fără însă a o impune; (4) intervenirea cesiunii de contract, ca efect accesoriu și imperativ, impus de lege, cu ocazia încheierii anumitor contracte². Precizăm că, în situațiile menționate la punctele (2) și (3), enumerate mai sus, cesiunea are loc prin acordul părților, dar în condițiile și cu limitările prestabilite de lege. Și aceste situații în care legea reglementează condițiile în care se poate realiza cesiunea de contract, fără însă s-o impună, pot să fie incluse tot în categoria cesiunilor legale, pentru simplul fapt că **anumite condiții cerute pentru încheierea contractului de cesiune** sunt prestabilite de lege, chiar dacă oportunitatea încheierii lui este lăsată la aprecierea părților.

---

¹ O parte a doctrinei tinde să asimileze cesiunilor legale numai așa-zisele „cesiuni forțate”. A se vedea, de ex., *L. Pop, op. cit.*, p. 291. Deși cesiunile forțate au un regim juridic specific, consider că și acele situații în care legea reglementează condițiile în care se poate realiza cesiunea de contract, fără însă s-o impună, trebuie să fie incluse tot în categoria cesiunilor legale, pentru simplul fapt că elementele contractului de cesiune sunt prestabilite de lege, chiar dacă oportunitatea încheierii lui este lăsată la aprecierea părților.

² Această clasificare este preluată din *Jamin, Ghestin, Billiau, op. cit.*, p. 1149-1153.

2.2.1. Interzicerea cesiunii contractului, chiar și în cazul în care ar exista acordul cedatului

Cazul contractului de arendare

25. Prin arendare se înțelege contractul încheiat între proprietar, uzufructuar sau alt deținător legal de bunuri agricole, denumit arendator, și arendaș, cu privire la exploatarea bunurilor agricole pe o durată determinată și la un preț stabilite de părți.

Legea nr. 16/1994 – legea arendării¹ interzice în mod expres subarendarea și, ca atare, în mod implicit, și cesiunea de contract. Art. 21¹ nuanțează soluția, interzicând, printr-o interpretare per *a contrario*, **cesiunea contractului de arendare**, în afară de cazul în care: (1) există acordul scris al arendatorului; (2) cesiunea de contract se face către soțul arendașului, coparticipant la exploatarea bunurilor agricole, sau către descendenții săi care au împlinit vârsta majoratului.

2.2.2. Interzicerea cesiunii în lipsa acordului cedatului

A. Contractului de închiriere

26. **Contractul de închiriere** este acel contract prin care o persoană, numită locator, se obligă să asigure unei alte persoane, numite chiriaș (sau locatar) dreptul de folosință temporară asupra unei locuințe, în schimbul unei sume de bani (chirie).

Acesta este unul dintre exemplele curente oferite de doctrina franceză în materie de **cesiune legală**. În dreptul francez, există o dispoziție expresă ce interzice chiriașului să subînchirieze sau să cedeze contractul de închiriere, în lipsa acordului scris al loca-

---

¹ Legea nr. 16/1994, legea arendării (M. Of. nr. 91 din 7 aprilie 1994), cu modificările și completările ulterioare.